

OSTACI AMFITEATRA U SOLINU

talnosti postignut je tehnikom velikih bunjastih blokova vapnenca, u skladu sa surovošću amfiteatarskih spektakla. I u Saloni je amfiteatar slično konstruiran, ali je na S strani iskorištena padina tla. Premda uništeni, gornji se katovi mogu rekonstruirati. Tri su kata imala na vanjskomu plaštu lučne otvore, a na gornjemu četvrtaste. Rustični je efekt izostao jer su blokovi, premda krupni, bili glatko obrađeni. Klasičnijemu ugođaju pridonosili su i polustupovi prislonjeni uz pilone vanjskoga plašta. Salonitanski amfiteatar je, bar u očuvanoj verziji, otprilike stotinu godina mlađi od pulskega iz flavijevskoga doba. — U sustavu fortifikacija koje su imali svi antički gradovi nalaze se i gradska vrata. Fortifikacije i gradska vrata grade se i ukrašavaju u skladu s razvitkom obrambene taktike. Vrlo su kvalitetan primjer vrata iz ranoga I. st. tzv. *Porta Caesarea* u Saloni, koja su u kasnoj antici bila zadržana kao neka vrsta trijumfnoga luka. Zanimljiva rješenja

gradskih vrata mogu se vidjeti u Zadru, a u Puli su osobito dobro očuvana tzv. Herkulova i Dvojna vrata koja pripadaju raznim fazama razvitka grada i koncepciji funkcije ulaza u grad. Vrata Asserije pretvorila su se u slavoluk u čast cara Trajana. Posebno mjesto u ant. arhitekturi u nas imaju tri lokaliteta izvangradskoga značaja koji po svojoj kompleksnosti i bogatstvu arhit. forma nesumnjivo nadilaze važnost lokalnoga graditeljstva. To su ostaci u uvali Verige na Velom Brijunu, Dioklecijanova palača u Splitu i ostaci u Polačama na Mljetu. U uvali Verige nalazi se sklop odvojenih zdanja uz bogato raščlanjenu obalu, a sastoji se od gospodarskoga dijela, termalnoga postrojenja, trga, prospekta uz obalu s nišama, sakralnoga dijela s tri hrama, te stanova za svećenike i rezidencije. Zdanja odišu profinjenošću kakva se može naći samo među zdanjima rimskih odličnika i careva. Tu je raskošni prirodni prostor oplemenjen bogatim oblicima i

AMFITEATAR U PULI

